

Magnus den Hardbaldne.
På Midgard historisk senter har Magnus Haukebø kledd seg for kamp.

Opplevelsessenter. Midgard historiske senter er Vestfolds mest spennende vikingattraksjon.

Mytisk virkelighet. Fortsatt jakter arkeologene på skjulte hemmeligheter i Borrehaugene.

Mektige steinrøyser. På Brunlanes der det store Vestfoldraet forsvinner i havet, ligger en stor samling av mektige steinrøyser fra vikingtiden. Stedet er en imponerende opplevelse på varme sommerkvelder.

Vikingidyll

Vil du leke deg til kunnskap om Vikingtiden? Midgard historisk senter i Vestfold har lekene klare. Og lekene vi snakker om er sverd, øks, pil og bue.

Tekst Pernille Ingebrigtsen |
Foto Pernille Ingebrigtsen og Midgard historiske senter

Helt siden Osebergskipet ble gravd ut på Oseberg gård utenfor Tønsberg for over 100 år siden, har Vestfold vært det norske vikingfylket. Og vikingtiden har potensial til å bli fundamentet i en historisk forankret opplevelsesindustri. På 11 forskjellige steder er det tilrettelagt for at både turister og lokalbefolkning skal kunne lære mer om en norsk storhetstid fra ca. 800-1050 e. Kr.

Vestfold kan skryte av å ha Norges eldste bysamfunn, Kaupang utenfor Larvik, og Norges eldste eksisterende by, Tønsberg. Norrøn mytologi er populær. Nye funn, blant annet på Borre, så å si på dørstokken til Midgard historisk senter, tegner et nytt og spennende bilde av Borre som et like viktig høvdingsete som Kaupang. Borres status er økende.

Det er flere nye prosjekter på tegnebrettet mange steder i Vestfold, og felles for dem alle er at det skal være lov å ta og kjenne på historien. Det stedet som er ivrigst på å invitere sitt publikum med på en aktiv historisk reise, er nettopp Midgard historisk senter på Borre i Horten kommune.

– Det er kult å være her fordi man kan prøve ekte

vikingutstyr og konkurrere på vikingvis i økse-kast og bueskyting, sier Magnus Haukebø (12). Han er en av mange barn som takket være Midgards ikke-museale tilnærming til historien, har lekt seg til kunnskap om disse nordiske handelsmennene og sjøkrigerne.

Her er det lov å røre, og senteret har laget kopier av både sverd, skjold og brynjer. Den som vil kan ta på seg en 16 kg tung brynje og kle seg til kamp. Og prøve en vikinghjelm, selv om det er høyst tvilsomt om vikingene i virkeligheten brukte hjelm. Dette ser nå ut til å være en historisk misforståelse, og kanskje aller mest en tegneserisesannhet. For hva ville vel Hårek vært uten hjelm med horn på?

Midgard er i norrøn mytologi menneskenes boplass, og det moderne Midgard historisk senter ligger rett ovenfor de berømte Borrehaugene, der store gravhauger fortsatt gjemmer historier fra fortiden.

Gravhaugene ligger i Borreparken, som i 1932 ble Norges første nasjonalpark. Det første arkeologiske funnet her ble gjort i 1852. I en av haugene ble det funnet rester av seletøy, glass, smykker og redskaper. Massene i en av haugene ble brukt til veibygging i området, og på denne måten ble en rik grav med blant annet rester av et vikingskip ødelagt.

De arkeologiske funnene var sensasjonelle, og utsmykningen på redskapene, med karakteristiske dyre- og knuteornamenter, har blitt kjent som Borrestilen. De fleste funnene fra Borrehaugene er utstilt på Vikingskipmuseet på Bygdøy i Oslo, der vi også kan se Osebergskipet.

I fjor ble det gjort nye arkeologiske funn som be-

fester Borres rolle som et skandinavisk viking-senter. Da ble det slått fast at det rett utenfor steingjerdet som rammer inn Borreparken har ligget to store kongshaller. Disse har vært opptil 42 meter lange og 12-13 meter høye. De dateres til 700-800 tallet, den tiden da vikingene var på sitt mektigste.

Arkeologer har i flere tiår søkt etter bebyggelse som hører sammen med Borrehaugene, men søkene var nedslående inntil i fjor. Da var det mulig, gjennom geofysiske undersøkelser, å fastslå at vikingene har hatt storslåtte festsaler på Borre. I disse kongshallene holdt høvdingene store gjestebud, det var her makteliten var samlet. Det at det har eksistert slike store trehus på Borre beskrives som unikt. Vikingmiljøet i Vestfold håper nå å kunne bygge kopier av minst en av disse kongshallene.

Både Midgard historisk senter og Borreparken inviterer deg inn i vikingtiden som få andre steder i Norge. En vandring gjennom parken er en mytisk opplevelse, og det er lett å forstå at den prisbelønte teatergruppen, Stella Polaris fra Stokke i Vestfold, nå har laget sin egen teaterforestilling om hva haugene rommer. Denne forestillingen som har fått navnet «Når de døde våkner – et drømmespill om Borrehaugene» inngår i programmet til Vestfoldfestspillene (28. og 29. juni), og spilles i Borreparken – der gravhaugene er autentiske kulisser. Forestillingen følger en Borrehøvdinges siste dag, og tar del i hans storslagne hauglegging.

Gøy med vikingvåpen. I tre somrer har guiden Elisabeth Kjær hjulpet barn til å bli gode bueskyttere.

Vakkert vikinglandskap. Man trenger ikke være historiefanatiker for å kunne kose seg i Borreparken.

>

Vikingveien gjennom Vestfold

< **Midgard historisk senter, Horten:** Her er ikke vikingtiden en død historie – på Midgard møter du levende fortellinger. Fra 4. - 6. juli arrangerer senteret sitt eget vikingmarked hvor det er fokus på vikingenes dagligliv og håndverkstradisjoner. Deltakerne bor i ull- eller lintelt, lærer å utvinne jern, sy sko og lage velsmakende vikingmat over bålet. For mer info se www.midgardsenteret.no og www.borre-vikingslag.org

Borrehaugene, Horten: Unik park for spaserturer gjennom historien. Spesielt vakker når hvitveisen blomstrer om våren. I sommer spiller Stella Polaris teater med gravhaugene som kulisser. Se www.vestfoldfestspillene.no og www.stella-polaris.com.

Oseberghaugen, Tønsberg: Norges mest berømte gravhaug for to ukjente kvinner, muligens en dronning. Mest kjent for funnet av det stolte vikingskipet, Osebergskipet. Gravhaugen ligger ved Slagen kirke – like nord for Tønsberg. Se www.visitoseberg.com og www.khm.uio.no/vikingskiphuset

Slottsfjellet, Tønsberg: Selve symbolet på Tønsbergs storhetstid og byens fremste turistattraksjon. Herfra styrte Håkon Håkonsson Norge på 1200-tallet. Se www.visitonsberg.no

Vestfold Fylkesmuseum, Tønsberg: Fra vikingtiden vises vikingskipet som ble funnet på Klåstad i Tjølling, samt kopier fra Osebergfunnet og mange flotte vikingdrakter. I museumsgården står en kopi av Osebergskipets baug. Se www.vfm.no

Gokstadhaugen, Sandefjord: Norges nest mest berømte gravhaug. Her ble Gokstadskipet funnet. Skipet var det første funnet noensinne av et nærmest intakt vikingskip. Gokstadhaugen Fornminnepark ligger ca. 4 km utenfor Sandefjord sentrum. Se www.visitsandefjord.no og www.khm.uio.no/vikingskiphuset

Vikingskipet Gaia, Sandefjord: Vikingskipet er en fullskalakopi av skipet som ble funnet i Gokstadhaugen. Gaia ble bygd i 1989-1990, og vanligvis ligger skipet ved Museumsbrygga sentralt i Sandefjord, klar til å beundres eller bookes for en tur. Se www.gaia.no

Istrehågan, Larvik: Norges vakreste steinsetting fra oldtiden. Se www.visitlarvik.no

Kaupang, Larvik: Norges første by, grunnlagt rundt år 800. Her lå husene tett i tett, det var livlig handel og stor produksjon av varer for salg. Kontinuerlig arkeologiske utgravninger. Se www.kaupangprosjektet.no

Larvik Museum, Larvik: Stedet for å se de siste nye funn fra Kaupang. Se www.larvik.kommune.no/museum

Mølen, Larvik: Den imponerende samlingen av gravrøysjer gjør Mølen til et spesielt historisk område. De eldste av de 15 gravrøysene kan skrive seg helt fra bronsealderen. De åtte rekkene med steinvoller er et mysterium i seg selv. Se www.visitlarvik.no

(Bilde 13) Mektige steinrøysjer. På Brunlanes der det store Vestfold-raet forsvinner i havet, ligger en stor samling av mektige steinrøysjer fra vikingtiden. Stedet er en imponerende opplevelse på varme sommerkvelder.

Foto: Espen Schanche, Jernalderhuset

Majestetisk profil. Med barskt utseende vokter trevikingene over historien.

Smed. Vikingene var dyktige håndverkere, og er innblikk i håndverkstradisjonene får man ved å besøke Midgard historisk senteres vikingmarked som arrangeres hver sommer i juli.

Vakkert kunsthåndverk. Et vikingsverd var mer enn bare et våpen. Utsmykningen har karakteristiske knuteornamenter, kjent som Borrestilen.

asbjørns gane

Riesling i grenselandet

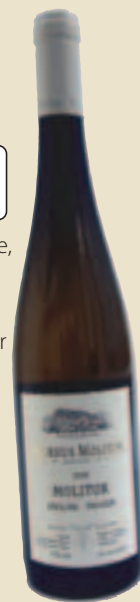
Mosel, Rhinen og Alsace – det er gyldent triangel for god hvitvin. Fra Alsace, helt nordøst i Frankrike, er det i praksis umulig å finne en dårlig vin. I alle fall blant de som finnes på det norske polet.

Like over grensen fra Alsace finnes fabelaktige tyske hvitvinsdruer langs Rhinen. Tysk hvitvin er tilbake for fullt etter at de la om stilen og begynte å produsere langt mer tørr – *trocken* - hvitvin. Her er tre anbefalinger fra nyhetsslipet i mai laget på riesling, druen som regnes verdens fineste for hvitvinsproduksjon.

44705 Markus Molitor Riesling Trocken 2006, Mosel, Tyskland, kr 129,90

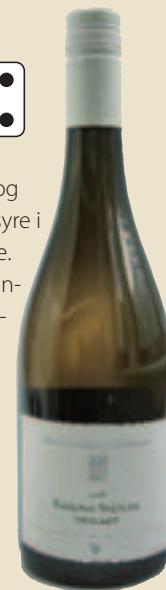
Fargen er lys grønn gul. I lukta er det eple, fersken og litt røyk. Smaken byr på flott, syrefrisk frukt. Vinen er fyldig, nesten litt feit i munnen, og har fin lengde. Krydder og en bitter kant i ettersmaken. Lagret sju måneder i tyske eikefat.

10662 Am Rothes Riesling Spätlese Trocken 2006, Reinhausen, Tyskland, kr 149,90

Lysende gul farge. Rik lukt av eple og grapefrukt. I smaken er sødme og syre i perfekt balanse. Deilig vin, lett å like. Økologisk dyrket, det vil si at vinplanten må klare seg uten kjemisk framstilte sprøytemidler og kunstgjød-sel. Ikke nødvendigvis ensbetydende med god kvalitet, men denne holder i massevis.

10653 Humbrecht Riesling 2007, Alsace, Frankrike, kr 149,90

Riesling fra kvalitetsdistriktet Alsace på fransk side av Rhinen. Ikke fatlagret. Økologisk dyrket.

Lys gul farge. I lukta pærer og eple. Syrefrisk deilig frukt, vinen er syrlig og frisk fra start til slutt. Middels fyldig, god lengde med noe krydder. Som sagt; å finne dårlige viner fra Alsace er godt gjort.

